

Folkmusikåret till ända – men det är bara

SLUTET PÅ BÖRJAN

Nu är det dags att summera resultatet av alla sköna toner som förts kring av sörmländska vindar under ett heltår. Folkmusik- och Dansåret 1990 är till ända.

I Eskilstuna spelades de avslutande låtarna den 23 november vid den regionala finalen, men folkmusiken kommer självklart inte att tystna för det. Tvärtom!

— Det här året har på sätt och vis bara varit en inledning, påpekar Leif Johansson. Det är nu som det egentliga arbetet ska börja.

Nu gäller det att se till att de dörrar man öppnat förblir på glänt, och att folkmusiken får en fast förankring överallt i vårt samhället. Det här året får inte bli en isolerad händelse, utan ska fungera som upptakten till en lång rad av år, fyllda av folkmusik.

Leif Johansson har varit Sörmlands folkmusikkonsulent under Folkmusik- och Dansåret. Det arbetet åtog han sig först efter åtskilligt funderande.

Konsulenttjänsten innebar nämligen en stor del skrivbordsarbete, och det är inte vad han ägnar sig åt i vanliga fall. Till vardags frilansar han som musiker och fiolpedagog. Det mest skrivbordsbundna är en styrelsepost i Spelmansförbundet.

Blandad känsla

blandad känsla av "slippa" och "mista".

— Jag slipper stiga upp kvart i fem och pendla 20 mil mellan Stockholm och Nyköping. Jag mister å andra sidan en fin arbetsplats på Kultur i Sörmland och bra arbetskamrater.

Det är meningen att Leif som en sista uppgift ska slå sig ned och utvärdera sina upplevelser från året som gått.

— Det viktigaste under folkmusikåret har varit att nå ut till så många människor som möjligt och att få en ny publik, säger Leif. Att väcka intresse och lägga grund för en fortsättning.

— Och det har hänt saker i Sörmland. Det är nog inte många som under 1990 kunnat undgå att "drabbas" av folkmusiken.

Viktigt arv

En av Leifs många uppgifter har varit att sammanställa ett kalendarium över allt musice i länet. Det

Det är en gengre minst lika värdefull som klassisk musik eller jazz.

Ser man till arbetet med Folkmusik- och Dansåret i stort, så har man haft tre hörnstenar att hålla sig till. Det har handlat om den lokala särarten i musiken, sambandet mellan folkmusik och dans och internationella kultursammanhang.

I Sörmland har man dessutom haft en hel del egna program. Ett av de första tog upp temat sörmländska brudmarscher. Det resulterade i flera nykomponerade stycken och ett häfte med 12 marscher ur spelmansförbundets arkiv, specialarrangerade för orgel.

Lyckad "plåga"

Om Leif ska plocka ut ett av årets guldkorn, så är "Välkommen till världen"-bandet en klar kandidat. Det delades ut till alla nyfödda i Södermanland under spelmansåret.

— Bandet har gjort enorm succé och i många hem har den blivit en "plåga". Det spelas om och om igen.

— Flera andra län har tagit efter den sörmländska idén. Till och med från Tyskland har man velat ha information om kassetten.

— "Välkommen till världen" fyller två viktiga syften. Dels att få ungarna att lyssna på visor och ramsor, dels att få föräldrarna att

Leif Johansson kan pusta ut efter ett hektiskt år som folkmusikkonsulent. Han har inte utan saknat lämnat Nyköping och återvänt till hemorten Stockholm.

dåliga samvete. Grävlingen skulle ha kommit igång ordentligt på våren, men så blev det inte av en rad olika anledningar.

Nu ska inga grävlingar miss-trösta för det. Grävandet i gamla musik- och danstraditioner fört-

fastare förankring i undervisningen.

Lite mer pessimistisk låter Leif när han talar om riksspelmansveckan. Det var ett högklassiskt arrangemang, men fick lite för liten spridning utåt.

Men det mesta har gått över förväntan bra. Nu när spelmans-året 1990 är till ända, och han skall återgå till det gamla, är det som han själv säger med en

har blivit innehållsrikt. Det spelats och dansats som aldrig förr. Säkert är det många som fått upp öronen för att folkmusiken är ett viktigt arv att förvalta.

minnas sjunga med ungarna.

Folkmusikgrävlingen blev däremot inte helt vad Leif hade hoppats. Han kallar projektet sitt

Riksspelmansstämman i Nyköping var en av de "stora" progampunkterna under året. Här marscherar deltagare upp mot Nyköpingshus.

intresse. Per Ekedal på Kultur i Sörmland tar vid där Leif slutar.

Märken och studiedagar

Mellan 2.000 och 2.500 dansborgarmärken har sålts till dansanta sörmlänningar, så intresset för gammaldans tycks vara gott.

— Men det vi verkligen nått en ny publik med, är studiedagarna i skolorna, säger Leif. Många har nappat på erbjudandet vi gick ut med i våras.

— Vi har haft lärarna med oss under en hel dag och berättat för dem om musik, instrument, sånger, danser och folkmusikhistoria. De flesta har haft intresse av att ta med folkmusik i undervisningen, men inte känt till den tillräckligt.

— Så gott som samtliga stråklärare från musikskolorna har tagit del av våra studiedagar. Också i det sammanhanget tror jag att vi gjort ett mycket viktigt arbete. Folkmusiken har fått en

ha kommit uteblev. Det var de redan folkmusik-frälsta som kom för att lyssna. Det är, inte så lätt att efteråt säga hur man skulle ha burit sig åt för att det skulle ha blivit annorlunda.

Kanske får folkmusiken lida en del för sin knätöfsstämpel. Den vill Leif gärna komma bort ifrån. Inte för att det är något fel på knätöfsar i sig, han bär dem själv emellanåt, men hem misstänker att den nästan påtvugna kombinationen av folkräkt och folkmusik skrämmer bort en del.

Det går att spela folkmusik också klädd på vanligt sätt. Så gjorde man under ett framträdande på Culturum i Nyköping, just för att framhäva att folkmusik är precis lika seriös som andra genrer.

— Men man får aldrig glömma, avslutar Leif, att alla kan, bör och får utöva folkmusik.

Christina Burbeck

EG och den svenske bonden

Idag är det få som anar vilka stora omställningar det svenska jordbruket står inför, nu när hela svenska samhället håller på att EG-anpassas. Nydaningen uppmärksammas bl a av Utbildningsradion.

Det är inget nytt för bonden att förändra sitt jordbruk. Genom århundraden har man fått uppleva flera radikala förändringar, som t ex de olika skiftena av jordarna under 1700- och 1800-talen och i modern tid

mekaniseringen och sammanslagningen av jordbruket till större enheter och som följd av detta avfolkningen av jordbruksbygderna.

Idag vet vi att många jordbrukare kommer att få lämna sina gårdar. I grannlandet Danmark har 50 procent av jordbrukarna fått sluta.

I Utbildningsradions serie "Om EG kommer..." sänds i januari ett program om jordbruket och omställningen. Berndt Carlsson som har köttproduktion på Loringa egendom söder om Skövde i Skaraborgs län medverkar.